

25è aniversari de l'Associació Amics del Caganer

PARTICIPANTS: Xavier Borrell, president de l'AAC, i Iolanda Marchueta

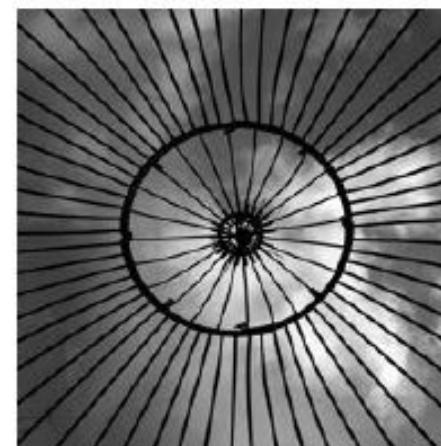
ORGANITZACIÓ: Associació Amics del Caganer

“***Els caganers són la manifestació popular que més ha evolucionat durant els darrers vint-i-cinc anys. L'origen es remunta a final del segle XVIII, quan els pessebres s'escapen de les esglésies (el seu àmbit natural des del segle XIII) i comencen a recrear-se també a les cases.***”

En aquest context apareixen les figures menys bíbliques i narrativament importants: la rentadora, els pastors, les ovelles... i, només a Catalunya, també el caganer. Des que l'Associació Amics del Caganer va constituir-se com a associació (el Nadal del 1990), la figura dels caganer ha viscut una autèntica revolució. Territorialment, s'ha estès a la Provença i Portugal i s'ha consolidat al sud d'Itàlia; quantitativament, ha crescut el nombre de models construïts fins a dimensio-

ns difícils d'imaginar fa pocs anys, i qualitativament, han aparegut les representacions de celebritats de tota índole. «A principi dels anys 90 hi havia vint-i-cinc caganers diferents; ara la llista és innumerable», va destacar Borrell. El caganer ja s'ha convertit en una icona catalana de primer ordre.

Per què van aparèixer els caganers? Quina és la seva raó de ser? L'Associació Amics del Caganer va publicar la tesi doctoral de Linda Wormsbecher sobre aquest personatge.

Segons Wormsbecher, les hipòtesis més creïbles sobre el seu origen són tres. Podria ser una reminiscència de les cultures precristianes, que concebien el buidatge corporal com a purificació de l'esperit; també podria tractar-se d'un amulet, aquella figura que, amb l'evacuació, fertilitza la terra, promou el cicle de la vida i augura bona fortuna, i finalment es podria tractar senzillament d'una figura burlesca, de caràcter contestatari, oposada al caràcter solemne de l'establia. En aquest sentit, Borrell va celebrar que els pessebristes catalans, tradicionalment enfrontats a la figura del caganer perquè la consideraven injuriosa, hagin accedit a col·laborar amb l'entitat que presideix.

Marchueta va enumerar el llistat d'activitats que han promogut per difondre els caganers. Destaquen l'edició del llibre *El Caganer* (1992), la publicació semestral de la revista *Caganòfil*, les col·laboracions amb centres i escoles, les xerrades de promoció al Centre per a la Nor-

malització Lingüística, la confecció del Tallers d'Artesans, l'impuls per a transformar la col·lecció de Jordi Serrate en el Museu del Caganer de Centelles (2014) o la concessió del Premi Caganer de l'Any a personatges que han destacat per la seva difusió, com ara Pilarín Bayés, Albert Pla o Toni Batllori. Per als membres de l'associació, l'entitat també és una excusa magnífica per a reunir-se i socialitzar-se.

L'APUNT. Jeremy Johns, professor d'Art i Arqueologia del Mediterrani Islàmic a la Universitat d'Oxford, va descobrir, el 2010, dues figures de caganers al sostre de la Capella Palatina, al Palazzo Reale de Palerm. Van ser pintades pels volts de l'any 1555, molt probablement per autors catalans.

VULL SABER-NE MÉS:
www.amicsdelcaganer.cat

Enllaç de l'enregistrament:
<https://goo.gl/d5ZbyI>